

„MÉZBEN AVAGY SÁRBAN „ (zenés szándék-revü)

BEVEZETŐ GONDOLATOK:

2011-et írtunk, a szabadszállási Lajtorja csoport nagykorúvá válásának évét. Tizennyolcadik évadunkat éltük meg, s az idő során szokásrenddé lett évvégi gálánkon, a Prielle Kornélia születésnapjához legközelebb eső szombaton, a jóleső számvetése volt a főszerep.

Középiskolákból, egyetemekről vagy épp munkahelyekről érkező, a családalapítás első lépéseinél tartó öreglajtorjások, ismerősök, a jelenlegi csoporttagok családtagjai, szimpatizánsok töltötték meg a faluházat. Köszönetet mondhattunk támogatóinknak, a gyerekszínjátszás megyei patrónusának, és örökös Lajtorja taggá avathattuk az évek óta bennünket segítő vállalkozót és festőművészt.

Azért is rendhagyóra sikerült a jubileumi este, mert levetíthettünk egy útbeszámolót a vajdasági vendégszereplésünkről, hiszen a bácsfeketehegyi gyerekszínjátszó találkozóra Magyarországról a Lajtorja csoport alább olvasható darabját hívták meg a rendezők. A szabadkai városnézéssel, a fő téren felolvasott Hajnali részegséggel tarkított kirándulás máig emlékezetes élmény az akkori lajtorjásoknak.

„Baráti szem művészi gonddal / Függött a lantos ujjain” – fogalmaz Arany János az alkotók reflektálás iránti örök igényéről. Amikor az egyik mérvadó szem megnézte ezt a darabunkat, az otthoni beszélgetést ezzel az ironikus mondattal kezdte: a darab a pályaválasztásról szólt. Szerencsémre itt nem állt meg az őszinte élveboncolásban, de az egyik fókusz mindenképpen megfogalmazta.

Igaz, hogy a szöveggönyv írása közben sokat keresgéltem az internet szakmakatalógusaiban, de bízva-bízom benne, hogy kiérződik a szándék, hogy egy pályaaorientációs demonstrációnál azért többre, mélyebbre törekedtünk.

(A debreceni gálán – ahová tizedik alkalommal jutott el szabadszállási csoport – éppen egy vajdasági rendezőtársammal akadt vitám az állandósult „csoportjelmez”, a Lajtorja logós fekete póló kapcsán. Unottnak, közhelyesnek, az erősebb vizuális jelzéseket kikerülő megoldásnak tartotta. Stilizációval, identitásjelzéssel, egyéb praktikus érvekkel próbáltam védeni a magam pozícióját. Tény, hogy ebben a játékban sem láthattak a nézők – egy apró kivételtől eltekintve – karaktert felmutató, megerősítő jelmezeket. Díszleteletem

pedig egyáltalán nem használtunk. A „354-703 – képek hívásra” című zsúfolt színpadképű játékunk ellenpontjaként. Kelléket is csak két esetben. A darabot végig kísérő, a képekbe beépülő, és a csattanót szolgáló lap-top preparátumokat – a csattanó mibenlétéről majd a megfelelő helyen – , illetve a VII. egységben, fehér műanyag vödrökre festett gnóm, torz arcokat. A szándékokról és egy érdekes félreértésről majd az aktuális helyen tesztek említést.

A vendégszövegek eredetét jelölni fogom.

Mindig hálás konstelláció volt, ha a játszóknak között zenélni tudók is voltak. 2011-ben két fiú is gitározni tanult, a bácsfeketehegyi játszóterén rögtönzött koncertjükbe én is beszálltam. A próbafolyamat elején már tudtam, hogy gitárjátékukra tudok majd támaszkodni.

A baráti fricska a pályaválasztás-fókuszról alappal bírt. Nagyon sokféle módon jártuk körül a szakma-, pálya-, karrierválasztás nehézségeit, buktatóit, végsősoron: sors-kérdéseit.)

I. „MAGAMVARRTA SORSOT...”

(Balról megjelenik egy fiú, három dobókockával. Egy-egy dobása – sorsvetése – után a takarás mögül szakmaneveket kiáltanak a játszóknak)

KÓRUS Asztalos, ács, banki ellenőr.

(Gitárakkordok kíséretében megjelennek, kitöltik a teret, és újabb nevek, irányok, lehetőségek hangzanak el a dobókocka hangjai után. A játék ritmusa a következő: egy-egy dobás után, gitárhangok alatt, kialakítják mozgással, majd állóképpel a szakmát illusztráló tablót, s a zene elhallgatásakor kimondják együtt az új megnevezést. És így tovább, egészen a „színész” állóképig.)

KÓRUS Dísznövénykertész ... gyógymasszőr ... pszichológus ... jelnyelvi tolmács ... színész.

(A „színész” hívószóra egy egész színpadot kitöltő állókép jön létre. Ezt a képet járja be a két énekes WEÖRES SÁNDOR négysorosának éneklésével. A szöveg hordozza a darab címét – mézben avagy sárban – és kulcsszavát – sors – is.*

** A dallam Sebestyén Márta egyik szólólemezen hallható. (Sajnos YouTube-utalással nem tudok, élni, ott nem találtam meg, de az előadás felvétele alapján beazonosítható lesz.)*

ÉNEKESEK (*A harmadik és negyedik sort, majd csak a negyediket a KÓRUS megismétli, utána mindenki lefekszik a földre, alvó pózba, amely az előadást tagoló, visszatérő elem lesz.*)

Legyen tiéd, ha kell, az imádott szerencse.

De engem őrizzen tetteimnek bilincse.

Hagyjon a véletlen a mézben avagy sárban,
magamvarrta sorsot hordjon mindig a vállam.

(*Egy kis csend után felugrik középen egy szereplő, és a stréberekre jellemző megfelelni akarással, tévedhetetlenséggel, fennhangon elmond egy sors-definíciót, amelyre, és a nagy pátoisszal elmondott PETŐFI-idézetre a KÓRUS blazírt módon reagál.*)

FELELŐ A sors életkörülményeink szükségszerű alakulása; az emberek életét elrendező, elképzelt felsőbb hatalom, végzet, a véletlenre bízott döntés, lásd: sorsot húz, sorsjáték. A latin sors átvétele, amely a serere (összeilleszt) igéből ered. Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek az emberiségért valamit!

KÓRUS: Blablabla...

(*Mindenki visszafekszik a földre, lazítanak, unatkoznak. Három lány feláll, és a fekvők között járkálva, lelkesülten próbálják őket megdelejezni ARANY JÁNOS Domokos napra című versének soraival. A szándékosan eltúlzott pátoisszal a fekvők blazírt gesztusai adják az ellenpontját.*)

[...] Előtted a küzdés, előtted a pálya,

Az erőtlen csügged, az erős megállja.

És tudod: az erő micsoda? – Akarat,

Mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.

Legnagyobb cél pedig itt e földi létben,

Ember lenni mindég, minden körülményben.

Serdülj, kedves ifjú .. poharam cseng érted! –

Légy ember, ha majdan azt az időt éred! [...]

KÓRUS (*A háromszor elmondott, mottószerű Petőfi sor alatt felállnak a földről, s kialakítanak egy – a színpad hátuljáig ívelő – félkört, amelynek a közepébe áll a sorsfordulókat megjelenítő három szereplő.*) Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek az emberiségért valamit!

KÓRUS (*Az új képek létrehozásakor hangoztatott Arany-sor felező vagy négyütemű tizenkettesének hangsúlyos szótagjainál csettintve adják meg az átállások alapritmusát*)
Ember lenni mindég, minden körülményben.

„PAP” (*A földön csecsemőpózban fekvő fiú és lány fölött mondja*) Keresztellek téged ...

KÓRUS Ember lenni mindég, minden körülményben.

„IGAZGATÓ” (*A fiú és a lány egymásba karolva állnak, meghatódva néznek előre, ballagási életképként.*) Most, amikor itt hagyjátok az iskolát, és kiléptek a nagybetűs életbe...

KÓRUS Ember lenni mindég, minden körülményben.

„PAP” (*Az „ifjú pár” egymással szemben áll, fogják egymás kezét. A „pap” áldást adóan emeli fölējük tenyerét.*) Holtomiglan – holtodiglan...

CSALÁDI EGYÜTTLÉT SZÓNOKA (*Elfogódottan mutat a mellette álló, hajlott hátú, remegő kezű (öregekre)*) Adjunk hálát Istennek, hogy megélhettük ezt a gyémántlakodalmat is!

„UNOKA” (*Beviharzik ő is a nagyszülők köszöntésére*) Serdülj, kedves ifjú! Poharam cseng értted!

„NAGYPAPA” (*Fáradtan ráemeli tekintetét az „unokájára”*) Serdülj kedves ifjú ...?! Hol van az már!!

KÓRUS Hol is ?! (*Gitárzenére elrendeződnek a térben, mintha egy osztályteremben ülnének, osztályfőnöki órán. Az osztályfőnök, kezében egy nagyméretű dobókockát – mint sorsszimbólumot – dobálva, forgatva beszél. A már több megszólalónál is megtapasztalt pátosszal. Az aláhúzott szavakat az osztály mondja, úgy, mint akik már unásig ismerik a felnőttek által rájuk olvasott nagy életigazságokat.*)

OSZTÁLYFŐNÖK Elveted a tettet, kinő belőle a magatartás, elveted a magatartást, kinő belőle a jellem, elveted a jellemet, kinő belőle a sors! Nyakatokon a pályaválasztás, biztos sokat gondolkodtok arról, ki mi szeretne lenni. (*Ki ne emlékezne a korai döntéshelyzet ellen fárasztó humorral védekező kamasz önmagára. A „vonatkerék pumpáló”, „lakatlan szigeten népszámláló” szintű beszélésokra. Ilyen beállítódásból szólalnak meg néhányan az osztályból*)

KÓRUS Matróz, parkolóőr, robbantómester, zsaru, zsugorfóliázó.

OSZTÁLYFŐNÖK (*A dobókockával a hamleti pózban*) Hát már elmúlt? Amikor lajtorjázni kezdtetek, mindenki erről álmodozott... hát már senki sem akar színész lenni ...

(*hosszú spét!*) ... vagy nem lenni...?

KÓRUS (*a helyéről fölugorva*) Ez itt a kérdés !!

II. „KIK VAGYUNK MI? MAJDNEM EMBEREK, VAGY SZÍNLEG ÉLŐ LÉGI SZELLEMEK...”

(*A gyerekszínházból színésszé válás gondolatával eljátszó második egység két jól elkülönülő részből áll. Az elsőben hárman kiülnek bal előre egy-egy „lap-top” mögé és emlékképeket görgetnek, kommentálva őket. A többiek – zenei aláfestésre – tablóban meg is jelenítik azt, ami a képernyőn „látható”. A másik rész színpadi akcióiról később...)*

(*Első kép: felvételi vizsgán*)

EGYIK KÉPNÉZEGETŐ Emlékszel, majdnem enni adtam a nadrágomnak...

MÁSIK KÉPNÉZEGETŐ Azért az anyám tyúkjába belesülni...

(*Második kép: vizsgaelőadáson pár év múlva*)

HARMADIK KÉPNÉZEGETŐ (*számonkérően*) Te, miért nem én voltam a vizsgaelőadáson a Dáviddal ebben a jelenetben?! (*Tesz egy mozdulatsort, mintha utólag manipulálná képet, a tabló ezt lereagálja, s Dávid mellé egy másik lány kerül a vizsgaelőadás állóképeiben.*)

(*Negyedik kép: diplomaosztó*)

EGYIK KÉPNÉZEGETŐ Istenem, hogy sírt a nagy! Színész lett az unokája! (*„Nagyi” látványosan, eltúlozva sír egyet*). Tiszta Jászai Mari!

(*A diplomaosztó tablójából indul el az egység második része. KOVÁCS ANDRÁS FERENC*
Theatrum mundi – Prológus a sepsiszentgyörgyi színház ünnepére, rendezőknek színészeknek
című versének részleteit dinamikusán, irányváltásos mozgás közben mondja a kórus. Az adott
részlet utolsó sorai alatt egy-egy állóképet alakítanak, amely expresszív módon kelti azt a
hatást, mintha egy klasszikus dráma viszonyokat, feszültségeket ábrázoló pillanata lenne. Az
állóképek kitartása közben hangoznak el a színházi világ, a „színes pokol” (Popper Péter)
klímáját megidéző civil mondatok.)

Csodálatos, hogy létezőnk. Csodás

Érezni, szinte tudni, megkeresni:

Miért, miképp, s kik is vagyunk mi itt,

Kik föl-leszállunk, boldogan keringünk,

Mint lüktető vér bódult végtagokban,

- Mi lesz, ha soha nem kapok főszerepet?

- Meddig bírjuk ki Dáviddal a színészházban?

Titokzatos, bizsergető örömmel

Áramlunk szét meggémberegett korokban,

És fölhevülten, szent hideglelésként,
Akárha forró reszketés, futunk át
Közömbös évek görbülő gerincén...

- Nem lehet állandóan égni...
- Bezzeg engem soha nem hívnak reklámfilmekbe!

Kik vagyunk mi? Majdnem emberek,
Vagy színleg élő légi szellemek,
Kik hiú lázban, játszi látszatokban
Fölfénylenek, kigyúlnak, elvakítnak,
Égnek, kihunynak, elhomályosulnak
Kacér tükörnél sérülékenyebben,

- Itt mindenki irigy a másakra?
- Társulat – szabadúszás ...

(*A III. egység Anya szerepét alakító kilép a takarás mögé, hogy az áttűnés zökkenőmentes legyen.*)

S alig tapinthatóbban mint a képmás,
Mint az állhatatlan, színjátszó selyem,
Tűnékenyebbek s foghatatlanabbak
Leszünk pazarló gyermekálmainknál.

(*Az utolsó két sor – egyre halkuló – ismétlése közben megkeresik a III. egység alapján elfoglalandó helyüket, és lefekszenek „aludni”, álmodni gyermekálmaikat.*)

III. „MÉZBEN AVAGY SÁRBAN...”

(*Az ANYA a Weöres – dallal ringatja „gyermekét”, majd túlzott érzelemmel felkiált*)
Én anya leszek! (*Odaszól az egyik földönfekvőhöz*) Kisfiam! Van a hűtőben két Túró Rudi,
hozd ide őket, légy szíves!

FIÚ (*Kirohan, majd vissza az anyjához, s nem rest a kínosnak tűnő szójátékot ellőni*) Anya!
Csak egy van!

ANYA Na nem baj, majd sütök valami mézeset! De hol is van a méz ? (*Elindul megkeresni a mézet. A „lakás” különböző pontjaihoz megy, de közben véget nem érő akadálypályaként, türelmet próbára tévő non-stop folyamatként ütközik bele a családtagok, szomszédok problémáiba.*)
MEGJEGYZÉS: *A próbafolyamat egyik legizgalmasabb szakasza volt, amikor megkomponáltuk az anya és a többiek akciójának, dialógusainak fogaskerek szerűen*

egymáshoz illeszkedő, az anyának egy másodperc szünetet sem engedő folyamatát. Az egyre feszültebb, dinamikailag felpörgő jelenetsort, a jelzett pontig, egyre erősebb, disszonáns gitárakkordok kísérik)

ANYA (*Odaadja a kezében ringó „kicsit” az egyik nagyobbik gyereknek.*) Próbáld meg elaltatni!

ÓVODÁS (*A cipőfűzőjével bajlódva*) Anya, még mindig nem tudok masnit kötni!

FÉRJ (*Dühösen berohan, ráncigálja a nyakára csomózott nyakkendőt*) Drágám megkötnéd ezt a rohadt nyakkendőt?! Mi a tőrónak kell ezt nekem felvenni egy hülye értekezlet miatt?!(*Anya próbálja csitítani*)

NAGYOBBIK GYEREK (*A „kicsivel” jön vissza, messze tartva magától*)) Anya ez nagyon büdi!

ANYA Tedd tisztába ! (*A nagyobbik értetlenkedő, hitetlenkedő arcot vág, majd kirohan.*)

HÁROM FIÚ (*Már a jelenet eleje óta fura, kataton mozgást végeznek a színpad elején.*)
Anya! Vigyél el pszichológushoz!

HANG (*A takarás mögül*) Anya! Hogy van az Ohm törvénye?

ANYA Köszönöm, jól!

KISGYEREKEK(*Összevissza kúsznak, másznak, mintha keresgélnének valamit*) Elszökött a hörcsög! Nem láttad?

ÚJABB GYEREK (*Groteszk mozgással, groteszk hangon*) Anya! Elgurult a gyógyszerem!

SZOMSZÉDASSZONY (*Semmit nem érzékelve a káoszból, besétál anyához és hadarva mondja*) Drága Krisztikém! Nem maradt egy kis élesztőd? Estére lángost ígértem a fiúknak, és tudod milyenek, ha nem lesz előttük fejenként öt darab, mire hazajönnek a kosáredzésről, hát nem is tudom, mi lesz ... (*Hirtelen abbamarad az eddigre már felhangosodott, felgyorsult gitárkíséret, a színen levők is állóképbe lassulnak.*)

ANYA (*Teljesen kiakadva, rémisztő hangon, hangsúlyokkal*) Élesztő?? Én a mézet keresem! Hát hol itt a méz??!!

KÓRUS (*Gyermekek büntudattal*) Bocsiiii !

ANYA (*Leinti őket, és nagy sóhajjal kimondja*) Azt hiszem, pszichológushoz kellene mennem! ... De nektek is !

(Végszóra fényváltás, szűrt, kékes fények. Monoton gitárhangok. Újra a földön – a „pszichológus díványán” – fekszik mindenki. A középben lévő székre besétál a PSZICHOLÓGUS elidegenítően direkt jelzésekkel. Fehér köpeny, nagy szemüveg, jegyzetek)

IV. „AKAR RÓLA BESZÉLNI?”

PSZICHOLÓGUS (*A monoton gitárhangokkal kísérve, kissé gépiesen teszi föl kérdéseit – amelyekhez forrásként használtam LECLESIO Terra amata című könyvét. Mindenki a földön fekszik némán.*)

- Akar róla beszélni?
- Boldog ön?
- Hol szeretne élni?
- Szokott sírni?
- Szereti nézni magát a tükörben?
- Mi érdekli a televízióban?
- Figyeli saját magát, amikor beszél?
- Miről szokott álmodozni?
- Nagylelkűnek tartja magát?
- Mi a csúnyaság?
- Fél a sötétben ?
- Tudja, hogy vannak, akik éhen halnak?
- Mi a szabadság?
- Mi a zsenialitás?
- Létezik igazi emberi közösség?
- Úgy érzi, hogy ön hasznos?
- Hisz a művészetben?
- És vannak szorongásai?
- Szereti a gyermekeket?
- Mit kell tenni, hogy boldog legyen az ember?
- Mi lesz a vége ennek az egésznek?

(*Lassan felül mindenki, a kocka fordul, és a páciensek – torz, pókszerű járással, égbe emelt kezekkel – szorítják a falhoz a pszichológust, aki a végső kérdés után kétségbeesetten kiált fel !)*

KÓRUS

- Akar róla beszélni?
- Szereti a gyerekeket?
- Boldog ön?
- Figyeli saját magát, amikor beszél?

- Nagylelkű ön?
- Miről álmodozik?
- Nagylelkű betegekről?
- Szokott elfogadni hálapénzt?
- Tudja, hogy vannak, akik éhen halnak?
- Úgy érzi, hogy ön hasznos?
- Mit kell tenni, hogy boldog legyen az ember?
- Ön mindig tudta, hogy mi akar lenni?
- És azt tudja, hogy a gyerekek mi legyenek?!!

PSZICHOLÓGUS (*Rémülten kiált*) Hát mi vagyok én?! Egy... egy pályaválasztási automata?! Egy zengő ABC ?!

V. MATRÓZ, NÉPZENÉSZ, NYOMDÁSZTECHNIKUS...

(*A bevezető gondolatokban említett baráti fricska – „a darab a pályaválasztásról szól” – alapját leginkább ez az V. egység szolgáltatta. Némileg jogosan, hiszen a pályaválasztási automata „szövegét” az éppen aktuális országos szakmai jegyzékből válogattam ábécérendben oly módon, hogy szótagszámban, ritmikailag kötött versszerűséget, énekbeszédben mondható szekvenciákat kapjak. Mozgásként erre a „mondókára” tettünk rá egy ismétlő mozdulatokra épülő, közösen kitalált koreográfiát.*

A KÓRUST két gitáros kíséri a színpadon, akiknek egy „üzemzavar” során majd külön dolguk is lesz.)

KÓRUS (*Mint pályaválasztási automata*)

Asztalos

Ács

Banki ellenőr

Címfestő

Csontozó

Dísznövénykertész

Ebrendész

Építész

Filmhangtervező

Grafikus

Gyógymasszőr

Hidegburkoló

IT-mentor

Írószeres

Jelnyelvi tolmács

Kárpitos

Látszerész

Lyánykereskedő

Matróz

Népzenész

Nyomdász technikus

Orvos

Órás

Öntvénytisztító

Pék

Pincér

Parkolóőr

Q ... q ... q qkultúros

(Az automata hirtelen leáll, kivárás után a két zenész beilleszti a közjátékát, majd újraindul a masina ...)

ZENÉSZEK (QUIMBY – HALLELUJA – részlet)

Én má' nem muzsikálok,
csak egy jelet adok a gépnek,
ő mutassa meg helyettem,
ahogyan mozdul bennem a lélek.

Kicsit félek, de arra gondolok,
vajon mit várok a sorstól,
ha hányok az édestől, és izzadok a sóstól...

KÓRUS *(Az automata egy zenei sor alatt újra üzemképessé válik)*

Sportriporter

Szikvízgyártó

Tündérmenedzser !!

(A gép egyre inkább gerjed, a zene gyorsul, hangosodik))

Tyúkász

Uránbányász

Újságszerkesztő

Ügyész

Xilofonos

vagy Zongorista

Zsaru

Zsonglőr

Zsaluzóács

Zsugorfóliázóóóóóóóóó (*Az automata nagy hanggal szétesik, a szereplők szétgurulnak a tér különböző pontjaira, majd – a már jól ismert szerkezeti ritmus alapján – lassan becsukják a szemüket.*)

VI. „AZ ÁLOM ANALÓG ÉLET,
S A LÉT EGY DIÓDA ÁLMA.”

ZENÉSZEK (*Lassú bluesakkordok kíséretében ízlelgetik az automata feldobta lehetőségeket*
Asztalos? / Ács? / Banki ellenőr? / Gyógymasszőr? / Lánykereskedő? / Tündérmenedzser??!!
/ Tündér? Hát normális ez a gép? / Még hogy tündér ... (*Kicsit várnak, majd akkordokat váltanak, és azok alatt a fekvők felülnek, kis köröket alkotnak, majd ovis üzemmódban végig éneklük a Halász Judittól ismert dallammal a nagy klasszikust,* WEÖRES SÁNDOR
TÜNDÉR című versét.

Az utolsó versszak után még egyszer végigmegy a dallam gitáron, ezalatt állnak be a játszó a vers/dal-parafrazis alatti térformába: hatan – mint a közösségi oldalakon szörföző LÁNYOK – lehasalnak a laptopok elé, mögöttük egy-egy ANYA áll, szigorú tekintettel. A többiek a gitárosok köré gyülekeznek, ők a KÓRUS. Az átírat – TÖRÖK LÁSZLÓ: bobita@bobita.hu szereposztása – KÓRUS, ANYA, BÓBITA – nyilvánvalóan adódik a szövegből.)

Bóbita, Bóbita játszik.

Ráakad egy fura site-ra.

Klikkel el onnan, ahol csak

békahadak fuvoláznak.

Bömböl a Bóbita anyja,
zúgnak a szitkok a szájból:
- Hát sose lesz meg a leckéd?!
De a lány laza, csak skypeol.

- Bóbita, Bóbita! Olvass!
- Hagyd a regényt! Mese sem kell!
Könyveimet magam írom,
facebookon és msn-nel.

Bóbita, Bóbita mérges:
- Gyenge a ramban a póver!
Gyűlöli vén masináját,
mint apa randa pulóvert.

Néz anya rútan a bútól.
Bámul a sok üzenetre.
Bóbita, Bóbita bootol,
s képeket rak fel a netre.

- Bóbita, Bóbita, mármost
hallgass a józan eszedre!
Sörrel apád kutyaházban.
Régi poén ... na, de szedd le!

Bóbita, Bóbita épít
ködfalakat megabájtval.
- Ekkora sztár leszek úgyis!
Így kiabál teli szájtval.

Bóbita, Bóbita alszik.
A ledek pirosra váltva.
Az álom analóg élet,
s a lét egy dióda álma!

(Az utolsó versszak halk megismétlése közben megint mindenki keres egy „alvóhelyet” magának a színpadon, a „lap topokat” pedig a színpad elejére sorakoztatják fel az előbbi használóik. Mindenki mély álomba merül. Ébresztőórát illetve műsorkezdő szignált egyaránt megidéző öt sípszó után ébrednek fel.)

VII. „ÚGY NÉZTEM MAGAMRA MINDIG, AHOGY CSODÁRA NÉZNI ILLIK.”

(Ha a színjátészó zsűrizéseken a kritikai szándék szállóigéjévé vált „katyvaszos” szót önkritikusan kellene alkalmaznom, akkor e jelen darab záró jelentsoráról szóló jegyzetébe ideilleszteném. Utalásai, eszközhasználata, töredékessége, gesztusai miatt talán tényleg nehezen építette fel a mindenkori néző a szükséges befogadói koherencia-érzetet. Pedig a szándék tulajdonképpen egyívű volt: kontrasztot képezni a többször már elénekelt Weöres négysoros, valamint a záró Szécsi Margit vers univerzális emelkedettsége és a gyakran szemetet érlelő korviszonyok értékvilága között. Rendezői világképből, szándékból indulva, de – csoportos reflexiók alapján bátran mondhatom – közösségi megérintettségig eljutva.

Éppen az aktuális Való Világ zajlott. Hogy milyen sokan nézték, azt a helyi bemutató intenzív nézőtéri reakcióiból, összekacsintásaiból is lehetett érezni. Az exhibicionista kretének, bornírt narcisztikusok akciói és egy – önmagát egyszeri csodaként érzékelő – másik felfogás feszült egymásnak a záró képsorban, egy egyértelmű „végszavazással”)

(Az ötödik sípszóra felébred mindenki, kirohannak a takarás mögé, és úgy térnek vissza – torz, groteszk mozdulatokkal – hogy a fejükön egy-egy olyan fehér vödör van, amelyre Chagall-t idéző eltorzult arcok vannak festve. A szándék tehát a torzulás, az emberi mivoltunkból jó pénzért, 15 perc hírért önkéntesen való kivetkőzés ábrázolása volt. Sajnálatomra ezt értette félre egy rendezőtársam értelemzése, munkásoknak [?!] tekintve a stilizált figurákat...)

MŰSORVEZETŐK Most pedig kapcsoljuk a villát. Jó reggelt, villalakók! Hogy telt az éjszaka? Mi minden történt tegnap?

VILLALAKÓK Az volt ... hogy ... (Ettől kezdve síphang szól, csak a szájuk mozog, és harsány, agresszív gesztusokkal, s nyilván trágár, szalonképtelen szavakkal „mesélik” a történeteket.)

EGYIK VILLALAKÓ Képzeljétek, volt irodalomóránk és én mondtam egy verset. (*Esetlen mozdulatokkal kísérve, ripacskodva, bele-belesülve mondja az ARANY-verset, a gagyi showműsor szintjére lealacsonyítva a veretes szöveget.*) Előtted a küzdés, előtted a pálya, / Az erőtlen csügged, az erős megállja. / És tudod: az erő micsoda? – Akarat, / Mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.

VILLALAKÓK Karaokéééééé! ((*Felugranak, a nézőtér fölé néznek, mintha ott lenne a karaoke-kivetítő és üvöltve, hamisan, önmagukba belefeledkezve énekelni kezdik a BEATRICE 8 óra munka, 8 óra pihenés című dalát.*)

ÉNEKESEK (*A színpadi átló ellenkező oldalán megjelenik a két énekes, a villalakók észreveszik őket, hetyke kíváncsisággal figyelik, mivel állnak elő. Ők elkezdik énekelni SZÉCSI MARGIT versét, SEBŐ FERENC dallamával.*)

Úgy nézem magamra mindig,

Ahogy csodára nézni illik.

Csodára, az ember fiára,

Kezeire, nyírott hajára.

(*Már az ének közben elutasító gesztusokat, diszlájkokat kapnak a villalakóktól, az utolsó szótagokat már hangos fújolás kíséri. Az énekesek csalódottan kimennek bal hátul, a villalakók csúcsra járatják a bulit. Nagy hangerővel szól a Beatrice-nóta, újra a fejekre kerülnek a vödör-fejek. De a dalnokok nem adják fel! Újra megérkeznek, énekelve, s megnyitják a finálét.*)

VIII. FINÁLÉ

(*A 8 óra munka, 8 óra pihenés egyre halkul, egyre jobban hallani az énekeseket. A fejekről lekerülnek a vödrök, a hónok alá, és egy közös, rituális éneklés dobjaivá lesznek. Szép lassan mindenki a Szécsi Margit – sorokat énekl. Ekkor „lepleződnek le” a lap topok. Képernyőjük tulajdonképpen tükör! Így szolgálják azt a csattanót, hogy az „úgy néztem magamra mindig, / ahogy csodára nézni illik” sor alatt a nézők is – akik közé leviszik a játszó a lap topokat, majd záróképként a színpad elejére teszik őket, a tükröket feléjük fordítva – megláthassák a csodát. Önmagukat.*)

Úgy nézem magamra mindig,

Ahogy csodára nézni illik.

Csodára, az ember fiára,

Kezeire, nyírott hajára.